

Plaats/datum:

Utrecht, 20 september 2016

Onderwerp:

AO Kinderopvang 28 september a.s.

Geachte mevrouw Post,
Geachte leden van de commissie SZW,

Op 28 september a.s. spreekt u in het AO Kinderopvang over de plannen die minister Asscher heeft gepresenteerd voor een betere kwaliteit en betere toegankelijkheid van de kinderopvang en de bestuurlijke afspraken over een aanbod voor alle peuters¹. De Brancheorganisatie Kinderopvang, PO-Raad, Sociaal Werk Nederland en de VNG hebben al meerdere malen gezamenlijk gereageerd op de voornemens hiertoe². Aan dit samenwerkingsverband is nu een vijfde partij toegevoegd: de onlangs opgerichte Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang. Graag geven wij u voor dit debat een aantal aandachtspunten mee.

Samenhang met ontwikkelingen VVE en integrale voorzieningen

Deelname aan kwalitatief goede (voorschoolse) voorzieningen vergroot de ontwikkelkansen van kinderen en draagt bij aan hun talentontwikkeling. We zijn vertrouwensvol over de stappen naar een hogere kwaliteit die met deze plannen worden gezet. Maar de beoogde stappen om de kwaliteit en toegankelijkheid van de kinderopvang te verbeteren kunnen niet op zichzelf staan: voor een doorgaande ontwikkellijn van jonge kinderen is een integrale aanpak van belang. Er is dan ook directe samenhang met de maatregelen die staatssecretaris Dekker in zijn brief over de effectiviteit van VVE³ heeft gepresenteerd, en met name met de voorstellen in de brief van beide bewindspersonen over de voorschoolse voorzieningen en de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang⁴.

Wij pleiten er daarom voor deze maatregelen en voorstellen van het kabinet niet los van elkaar te bekijken en een einde te maken aan de versnippering en instabiliteit van beleid rondom voorzieningen voor jonge kinderen. Deze versnippering leidt tot segregatie, waardoor de kansen van kinderen al op zeer jonge leeftijd ongelijk zijn verdeeld. Voor

¹ Kamerbrief 'Betere kwaliteit, betere toegankelijkheid in de kinderopvang' (27 mei 2016)

² Pamflet 'Kinderen zijn de toekomst!' (mei 2016)

³ Kamerbrief 'Voor- en vroegschoolse educatie: onderzoeksresultaten over effectiviteit' (6 juni 2016)

⁴ Kamerbrief 'Voorschoolse voorzieningen en samenwerking onderwijs en kinderopvang' (24 juni 2016)

ons zijn daarbij de volgende begrippen cruciaal: universeel (een basisvoorziening voor alle kinderen) en integraal (nauwe samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang om doorgaande lijnen te realiseren). Kinderopvang, mits van goede kwaliteit, is goed voor de ontwikkeling van kinderen. Al jong leren kinderen spelenderwijs vaardigheden die voor hun latere ontwikkeling zeer relevant zijn. Doorgaande ontwikkellijnen borgen een doorgaande ontwikkeling van kinderen zonder onnodige hordes.

De SER heeft geadviseerd om toe te werken naar een universeel systeem van voorschoolse voorzieningen, toegankelijk voor alle kinderen van 0-4 jaar, ongeacht werk, studie of achtergrond van hun ouders, waarbij extra aandacht is voor achterstanden. Met als uiteindelijke doel een sluitend arrangement voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Ook de OESO heeft recent gepleit voor een meer geïntegreerde benadering van kinderopvang en VVE.

Aanbod voor alle peuters: een kleine stap naar een ontwikkelrecht voor alle kinderen

Met de bestuurlijke afspraken met de VNG is er aandacht gekomen voor een groep peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag en die buiten de VVE-doelgroep valt. Het eindbeeld dat daarbij is afgesproken is dat alle peuters naar een kinderopvang of peuterspeelzaal kunnen gaan. Vanuit onze gezamenlijke ambitie naar een ontwikkelrecht voor alle kinderen kunnen we dat beeld als eerste stap- niet als eindbeeld- zeer ondersteunen. We hebben echter grote zorgen of het budget dat hiervoor beschikbaar wordt gesteld toereikend is om dit ontwikkelrecht waar te maken. Het budget wordt toegekend voor het realiseren van twee dagdelen. Dat is onvoldoende. De Onderwijsraad en de SER adviseren om minstens vier dagdelen toegang te bieden tot een kinderopvang of peuterspeelzaal voor alle peuters.

Wij bepleiten, met de SER, een ontwikkelrecht voor alle kinderen van nul tot vier jaar, ingebed in voorzieningen van nul tot twaalf jaar. Gezien het belang van een brede talentontwikkeling en kansengelijkheid zou dit ontwikkelrecht zich op termijn moeten uitbreiden naar kinderen tot en met twaalf jaar.

Oproep aan de Kamer

De groeiende kansengelijkheid in het onderwijs, recent aangetoond door de Inspectie van het Onderwijs⁵, maakt een sterke basisvoorziening voor alle kinderen van 0 tot 4jaar (en op termijn 0 t/m 12 jaar) van een nog nijpender belang. Het is in dat licht zorgelijk dat dit kabinet de gelijklopende adviezen van de SER, Onderwijsraad en de OESO en vele partijen in het veld doorschuift naar een volgend kabinet. Uitstel van beleidskeuzes hierin, mag niet leiden tot afstel van investeringen in een ontwikkelrecht. De recente toestroom van jonge vluchtelingenkinderen, van wie de meesten in Nederland blijven, geeft extra aanleiding om voor een sterke basisvoorziening te zorgen. Investeren in het jonge kind is noodzakelijk om een gelijke start in het onderwijs te bevorderen, een les die inmiddels in veel andere Europese landen is getrokken en waar Nederland ruimschoots bij achterblijft. De meest recente publicatie van het CBS wekt de suggestie dat 'we er al zijn' doordat Nederland koploper genoemd wordt in Europa (met 77 procent van de kinderen onder de drie jaar die naar een vorm van opvang gaan). Maar slechts 45 procent van de kinderen onder de drie jaar gaat naar een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal, waar gericht de brede ontwikkeling van

⁵ De Staat van het Onderwijs, onderwijsverslag 2014/2015, Onderwijsinspectie, april 2016

kinderen gestimuleerd wordt. Daarmee is Nederland geen koploper⁶. Een gemiste kans vanuit het belang van de ontwikkeling van het kind.

In het veld wordt steeds intensiever samengewerkt (en steeds vaker in integrale voorzieningen) om de verschillen tussen onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk te overbruggen in het belang van de ontwikkelkansen van kinderen. Maar dat gaat niet vanzelf. De samenwerking die er nu in het veld vaak is, stuit op botsende wet- en regelgeving die zorgt voor organisatorische, bureaucratische en juridische rompslomp. Er is dringend actie nodig om de van onderop ontstane samenwerking niet verder te frustreren. Minister Asscher en staatssecretaris Dekker stellen een taskforce in die de komende maanden voorstellen ontwikkelt om de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs te vergemakkelijken. Wij hechten sterk aan een open vraag aan deze taskforce, dat is immers in lijn met de motie Yücel⁷ c.s. Geef de taskforce ruimte om structurele oplossingen te formuleren die de samenwerking daadwerkelijk kunnen vergemakkelijken en beperk deze ruimte niet door vast te (laten) houden aan bestaande (financiële of juridische) kaders. Bied deze taskforce kans om met vernieuwende voorstellen te komen, voorkom een herhaling van zetten⁸.

We vragen de Kamer om vanuit dit bredere perspectief op samenwerkende en integrale voorzieningen, in een publieke en private samenwerking, de plannen te bespreken in het AO en de ontwikkelingen in het veld te ondersteunen.

De brede roep uit het veld en de daaraan ondersteunende adviezen van de SER, OESO en de Onderwijsraad om een ontwikkelrecht voor alle kinderen en een geïntegreerd aanbod te kunnen realiseren mag nu en in een volgende kabinetsperiode niet genegeerd worden. Wij hebben een grote verantwoordelijkheid en een groot belang bij het optimaal ontwikkelen van jonge kinderen, want kinderen zijn de toekomst!

Met vriendelijke groet,

Brancheorganisatie Kinderopvang, Felix Rottenberg

Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang, Kathalijne Buitenweg

PO-Raad, Rinda den Besten

Sociaal Werk Nederland, Marijke Vos

VNG, Jantine Kriens

⁶ 22 augustus 2016: zie

www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/34/nederlandse-ouders-gebruiken-vaakst-kinderopvang-in-eu

⁷ Motie Yücel c.s. 31 322 nr. 293 (24 maart 2016)

⁸ Er is immers al vaker gesproken over samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang. Denk daarbij onder meer aan de Taskforce Kinderopvang/ Onderwijs Dutch Design (2010), Advies Bestuurlijke-juridische belemmeringen van de PO-Raad (2013), Geef kinderen de ruimte (2015), Kindcentra 2020 (2015)